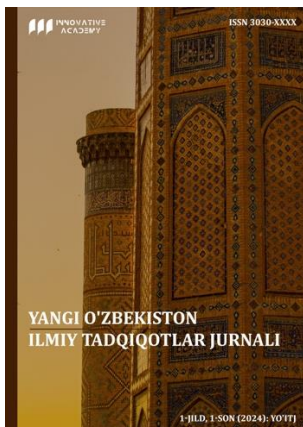

BOSHLANG'ICH TA'LIMNING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ILG'OR TAJRIBALAR

Umirbaeva Ulzada

Nukus davlat pedagogika instituti
Boshlang'ich ta'lim fakulteti talabasi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.10901945>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 28-mart 2024 yil
Ma'qullandi: 30-mart 2024 yil
Nashr qilindi: 01-aprel 2024 yil

KEY WORDS

Innovatsion, laboratoriya, usullar, strategiya, virtual o'quv texnologiyalari.

ABSTRACT

Ushbu maqolada, boshlang'ich ta'lim tushunchasi va uning ta'lim natijalarini yaxshilashdagi ahamiyati ko'rib chiqilib, tajribali o'rganishning rolini va uning o'qitish amaliyotiga o'zgartiruvchi ta'sirini o'rganish orqali biz innovatsion tajribalarni o'z ichiga olish ta'lim faoliyati muvaffaqiyatini qanday oshirishi haqida fikr yuritilgan.

Ta'lim ko'pincha jamiyat taraqqiyoti va taraqqiyotining asosi hisoblanadi. O'zbekistonda keyingi yillarda ta'lim sifatini oshirishga katta e'tibor qaratilib, o'qitish samaradorligini oshirishga qaratilgan tashabbuslar ilgari surilmoqda. Ana shunday tashabbuslardan biri bu boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirishni ta'minlashdir. Boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirish juda muhim, chunki u keyingi ta'lim va rivojlanish uchun asos yaratadi. Boshlang'ich bosqichda o'qitish va ta'lim sifatini oshirishga e'tibor qaratish orqali o'quvchilar o'zlarining ilmiy izlanishlarida muvaffaqiyat qozonishlari uchun zarur ko'nikma va bilimlar bilan yaxshi ta'minlanadi. Bu, o'z navbatida, kelajakda oliy ma'lumot olish va ish bilan ta'minlash imkoniyatlarini yaxshilash borasida yaxshi natijalarga olib kelishi mumkin. Ta'limning jadal rivojlanayotgan sharoitida o'quvchilarning bilim olish natijalarini shakllantirishda o'qitish usullarining samaradorligi hal qiluvchi rol o'ynaydi. Tajribali o'rganish yoki boshlang'ich ta'limdan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishda kuchli vosita sifatida paydo bo'ldi. [1]

Samarador ta'lim – bu eng zo'r topshiriqlarni ham oson qilib bajarish mantiqini bilgan ta'lim usuli. Bu, o'quvchilarning ma'lumotlarni o'rganish, ularni amalda qo'llash va o'zlashtirishga yordam beradi.

Boschi ta'limda asosiy maqsad–o'quvchilarni o'zlashtirish va ularni samaradorlikka tayyorlashdir. Ular bilimlarni amalda qo'llash, muammolarni yechish va fikrlarni takomillashtirishga o'rgatiladi.

Boschi ta'lim, o'quvchilarga muhim tamoyillarni oson tushuntirish va ularni g'oyaviy fikr bildirishga ilhomlantirishda juda katta ro'l o'ynaydi. Bu usul, o'quvchilarning ijodkorlik va ishonchli o'qilish ma'naviyatlari bilan ta'minlashda yordam beradi. Ilg'or tajribalar, o'quvchilarga uzoqroq yetib bormaslik, ularni qadriyat, maslahat va yechim topishda osonlik beradi. Ular o'quvchilarning o'zlashtirish va fikrlashga boy ta'sir ko'rsatadi. Ilg'or tajribalar,

darsliklar, laboratoriyalar va seminarlar orqali o'quv jarayonini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Bu tajriba va amallar o'quvchilarni masalalarga aloqador va faol qatnashgan hissiyotda saqlab qolishini ta'minlaydi.[2]

Ilg'or tajribalar, boschi ta'limda samaradorlikni oshirishga o'rtacha vosita bo'lib, o'quvchilarning o'zlarini o'zlashtirish va muammolar yechishda topshiriqlarni oson hal qilishiga yordam beradi. Ular, o'quvchilarni o'zlashtirish va amalda qo'llash jarayonini kuchaytiradi. Virtual o'quv texnologiyalari, ilg'or tajribalarni ko'rsatishda yaxshi vosita bo'lib, o'quvchilarning ko'nikmalarini rivojlantirish va ularni amaliyotda ma'lumotlarni amalda qo'llashga o'rgatishga yordam beradi. O'quv materiallarini ilg'or tajribalar asosida yaratish, o'quvchilarni fikrlashga va maslahat qilishga ilhomlantiradi. Bu usul, ilg'or tajribalar orqali o'quvchilarni motivatsiyalash va ularni o'zlashtirishda muhim bir asos bo'lib turadi.

Erta ta'lim samaradorligini oshirish haqida gap ketganda, qiziqarli tajriba va amaliy faoliyatga ega bo'lish hamma narsani o'zgartirishi mumkin. Amaliy ilmiy tajribalardan tortib, interaktiv hikoyalar seanslarigacha, turli tadbirlarni o'z ichiga olgan holda, yosh o'quvchilarni hayajonga solishi va o'quv jarayonida ishtirok etish istagini uyg'otishi mumkin. Samarali usullardan biri nafaqat bolalarni qiziqtiradigan, balki muammoni hal qilish va tanqidiy fikrlash kabi muhim ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradigan o'quv o'yinlarini joriy etishdir. O'rganishni qiziqarli va interaktiv qilish orqali o'qituvchilar faol ishtirokni rag'batlantiradigan va tushunishni chuqurlashtiradigan ijobiy va qiziqarli muhit yaratishi mumkin. Yana bir qimmatli strategiya - bu o'quv dasturiga real dunyo tajribalarini kiritishdir. Muzeylar, bog'lar yoki mahalliy korxonalarga sayohatlar talabalarga sinf tushunchalarini atrofdagi dunyo bilan bog'laydigan amaliy o'rganish imkoniyatlarini taqdim etishi mumkin. O'rganishni dolzarb va tushunarli qilish orqali o'qituvchilar yosh o'quvchilarda qiziqish va bilimga chanqoqlik uyg'otishi mumkin.[3]

Aslini olganda, o'qituvchilar turli qiziqarli tajriba va amaliy mashg'ulotlarni boshlang'ich ta'limga qo'shish orqali o'qitish samaradorligini oshirishi va o'quvchilarda yoshlikdan bilim olishga mehr uyg'otishi mumkin. Erta ta'lim samaradorligini oshirish haqida gap ketganda, innovatsion yondashuvlar va tajribalardan foydalanish muhim bo'lishi mumkin. Bugungi raqamli asrda texnologiyani sinfga integratsiyalash o'rganish va jalb qilish uchun yangi yo'llarni ochishi mumkin. Innovatsion amaliyotlardan biri bu turli xil o'quv uslublariga moslashtirilgan interfaol darslar va tadbirlarni taklif qiluvchi ta'lim ilovalari va onlayn platformalardan foydalanishdir. Raqamli vositalarni o'z ichiga olgan holda, o'qituvchilar o'rganish tajribasini shaxsiylashtirishi va o'quvchilarning taraqqiyotini qo'llab-quvvatlash uchun tezkor fikr-mulohazalarni taqdim etishi mumkin. Bundan tashqari, loyihaga asoslangan ta'limni o'z ichiga olish talabalar o'rtasida ijodkorlik va jamoaviy ishlashni rag'batlantirishi mumkin. Tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini talab qiladigan hamkorlikdagi loyihalar ustida ishlash orqali talabalar mavzuni chuqurroq tushunishlari va muhim real dunyo ko'nikmalarini shakllantirishlari mumkin. O'quvchilarning ehtiyojlari va qiziqishlariga moslashgan moslashuvchan o'quv muhitini qamrab olish ta'limni yanada qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi. Shaxsiy farqlarni qadrlaydigan dinamik va inklyuziv muhitni yaratish orqali o'qituvchilar barcha talabalar uchun ijobiy ta'lim tajribasini rivojlantirishlari mumkin.[4]

Xulosa qilib aytganda, erta ta'limda innovatsion amaliyot va tajribalarni qo'llash orqali o'qituvchilar o'qitish samaradorligini oshirishi va o'quvchilarni XXI asrda muvaffaqiyatga

tayyorlaydigan rag'batlantiruvchi ta'lim muhitini yaratishi mumkin. Ta'lim samaradorligini oshirishda tamal toshi bo'lib turibdi. O'qitish metodologiyasi doirasida innovatsion tajribalarni o'zlashtirib, tatbiq etish orqali o'qituvchilar chuqurroq tushunish va uzoq muddatli bilimlarni saqlashga yordam beradigan dinamik va jozibador o'quv muhitini yaratishi mumkin. Ta'lim sohasida mukammallikka intilishda davom etar ekanmiz, tajribaviy o'rganish kuchidan foydalanish, shubhasiz, ham o'qituvchilar, ham talabalar uchun katta muvaffaqiyat va qoniqishga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. "Boshlang'ich ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalar", T. G' afforova, To shkent-2016.
2. "Boshlang'ich ta'lim" jurnali, 2017-yil, 7-soni, 20-bet.
3. "Mahoratli pedagog" jurnali, 2019-yil, 5-son, 26-bet.
4. Journal of Primary Education, 2018, No. 9, page 8.

